

København, 13. november 2006

Kære Christine Antorini

Jeg skriver til dig for at gøre opmærksom på et markant problem ved et bi-punkt på den nye karakterskala. Konkret drejer det sig om implementeringen af den nye karakterskala på de videregående uddannelser. Selvom skalaen ser lidt 'speciel' ud, er det vel med den som med så meget andet, at man lige skal vænne sig til den. Hvor jeg dog ser et klart problem er, at man midtvejs i en videregående uddannelse skifter karaktersystem. Jeg læser for tiden HA-almen på andet år på CBS, og så vidt jeg kan forstå betyder det, at jeg de to første år af min bachelor uddannelse skal bedømmes med et karaktersystem (13-skalaen), mens jeg det tredje og sidste år skal bedømmes med et andet karaktersystem (12-skalaen). Samtidig skal mine karakterer fra de første to år konverteres til den nye skala.

Denne situation betragter jeg ikke som fair, da den nye skala smelter de gamle 8 og 9 sammen til en karakter; 7. Det vil altså sige, hvis man får et snit på 9 gennem de to første år lige pludselig sidestilles med en der har fået et snit på 8 gennem de første to år! På to år når vi at blive udprøvet i mange eksamener, samt at skrive en række karaktergivende opgaver. Det vil altså sige, at gennemsnittet samlet set kommer til at være en god indikator for at vurdere hvilket niveau eleven befinder sig på. Det betyder også, at der er utrolig stor forskel på om man fx har hhv. 7 eller 8, 8 eller 9, 9 eller 10 i snit. Denne forskel bør komme til udtryk på eksamensbeviset, hvilket den altså ikke kommer til at gøre fremover i situationen med 8 og 9! Taget i betragtning af hvor 'hårdt' karaktererne i dag gives på visse universitetsuddannelser, vil det være ganske urimeligt og usagligt, at nedvurdere (ved at gøre de to forskellige karakterer, 8 og 9 ens) en studerendes hårde arbejde over en årrække, for at differentiere sig selv, bare ved at ændre karakterskalaen på en given dato. Altså vil den studerendes ekstra indsats være decideret tidsspilde.

Denne skævvridning af karakterniveauerne vil faktisk medføre en række bizarre hændelser. Eksempelvis i tilfældet hvor en elev, Tom, på sit midlertidige eksamensbevis har ni 8-taller og et 10-tal og altså et snit på 8,2 (gammel skala). En anden elev, Peter, har ti 9-taller på sit midlertidige bevis og altså 9 i snit på sit bevis. Før konverteringen har Peter altså et noget bedre snit (+0,8) end Tom, men med den nye skala vil Tom fra den ene dag til den anden have et bedre snit end Peter. Dette skyldes, at konverteringen giver ni 7-taller og et 10-tal (snit på 7,3) til Tom og ti 7-taller til Peter (snit 7,0). Altså er Peter pga. en lovændring fra den ene dag til den anden gået fra at være noget bedre end Tom, til at have opnået et ringere resultat end Tom. Det vil altså sige, at den 31. august 2007 (før den nye skala indtræffer), vil Peter ligge foran Tom i karakteropgørelser, være mere attraktiv for kommende arbejdsgivere og i alle andre henseender hvor snittet har relevans. Men 1. september 2007 (efter den nye skala indtræffer), vil situationen være lige omvendt, og Tom vil 'føre an' i opgørelserne.

Det tror jeg de fleste kan blive enige om ligger udenfor en almindelig rimelighedsbetragtning, og jeg har også svært at forestille mig at dette er intentionen med forslaget om den nye skala, men ikke desto mindre bliver det konsekvensen! Denne 'ombytning' er specielt uacceptabel for de, der studerer fagområder, hvor karaktergennemsnittet tillægges stor vægt af senere arbejdsgivere.

En anden skævvridning som følge af konverteringen er karakterniveauet. Problemet her illustreres lettest ved at se på et eksempel. Hvis en meget dygtig elev opnår et gennemsnit på 9,8 på en universitetsuddannelse er der næppe tvivl om, at hun på langt de fleste uddannelser vil ligge i den absolutte top. Fx lå personen, der sluttede med 9,8 i gennemsnit på HA-almen på CBS i 2006 i top 4 % på årgangen. For overskuelighedens skyld antages det, at denne person har fået femten 10-taller og fem 9-taller (hvilket ikke er helt urealistisk, da mange elever får nogenlunde ens karakterniveau i alle fag). Konverteres personens gennemsnit til 12-skalaen, vil snittet nu ligge på 9,3. Problemet

ved dette er, at Undervisningsministeriet på deres hjemmeside¹ oplyser, at intentionen med den nye skala er, at 12 skal gives til de 10 % bedste, der består en given prøve over en given tid, 10 skal gives til de næste 25 % og 7 skal gives til de derefter kommende 30 % osv. Det vil altså sige, at de 35 % bedste der over en given tid består en bestemt prøve skal have 10 eller derover. Intentionen er god, men problemet er, at det ikke er i nærheden at være tilfældet i dag på langt de fleste videregående uddannelser, altså, at top 35 % får 10 eller derover. Det må alt andet end lige medføre, at hvis der bare skal være nogenlunde hold i intentionen, så må karaktererne 10 og 12 (ny skala) blive noget lettere at opnå end de 'gamle' 10, 11 og 13. Alligevel vælger man eksempelvis, at konvertere gamle 11 og 13 til 12 og gamle 10 til 10, når de nye 10 og 12 er noget lettere tilgængelige. Dette vil medføre en ekstrem underminering, af det arbejde en studerende har lavet før konverteringen. Kort sagt; et nyt 10-tal vil være noget lettere at få end et gammelt 10 tal, men alligevel vil de blive vurderet ens, når man kun ser på tallet og altså i gennemsnitsberegningen. Det samme gælder eksempelvis, det nye 7 tal, der vil være meget lettere at få end det gamle 9 tal. Dette må siges, at være en noget dårlig 'handel' og ganske urimeligt for de studerende, der har været i deres uddannelse en del tid med det gamle system, og pludselig 'over night' bliver konverteret til det nye system. Deres karakterniveau må, grundet den lave værdi af deres karakter ved konverteringen, alt andet end lige blive lavere end de studerendes karakterniveau, der dimitterer få år senere og kun er blevet bedømt efter den nye skala.

Dette scenario vil utvivlsomt skabe en række problemer for de elever, der er i gang med deres uddannelse og ønsker at søge stipendier og jobs i udlandet. Det vil være noget vanskeligt at overbevise et fransk universitet, en bank i tyskland eller en IT-virksomhed i USA om, at man er en absolut dansk top studerende (top 4%) med et 'gammelt' 9,8, som altså konverteres til et 'nyt' 9,3 (altså et sted mellem B og C på ECTS-skalaen) når Undervisningsministeriet samtidig oplyser, at karaktererne 10 og derover er forbeholdt de 35 % bedste. Naturligvis kan man ikke være sikker på, at det betyder at 35 % af de bestående elever på en årgang skal have over det nye 10 i snit, men skal fordelingen ligge som UVM mener den skal, så vil det være matematisk ulogisk og irrationelt hvis en person i top 4 % på HA-almen vurderet efter den nye skala hele studiet i gennem, om nogle få år ikke har et snit på et godt stykke over 10. Der vil altså som følge af konverteringen ske en klar underminering af de personers snit, der har taget en hvis del af deres uddannelse med den gamle skala og en hvis del med den nye skala. I praksis vil det også betyde, at en nuværende studerende kan starte om på sin uddannelse, og præstere fuldstændig det samme som før, men få væsentlig bedre karakterer.

Denne problematik kan forekomme noget overraskende, da en af hovedideerne bag den nye skala er et gøre danske studerendes snit mere internationalt anvendelige. Dette ser også ud til at lykkedes, for de elever, der tager hele sin uddannelse under den nye skala, men igen 'fanges' de elever, der er i gang med en uddannelse under implementeringen.

Et yderligere argument for at fastholde en karakterskala gennem hele studiet er, at det jo er den censorerne har givet deres karaktervurdering ud fra (altså de definitioner der ligger bag karakterskalaen) og ikke den nye. Jævnfør Undervisningsministeriets bekendtgørelse om den nye karakterskala, er definitionerne på karaktererne på den nye skala også forskellig fra de "tilsvarende" definitioner på den gamle skala. Derfor kan det fx tænkes, at to præstationer som havde givet hhv. 9 og 10 på den gamle skala, ville have fået censor til under den nye skala, at give noget andet end det "tilsvarende" 7 og 10. Dette stemmer også godt overens med hvad Kathrine Richardsons, formand for karakterkommissionen, skriver på UVM's hjemmeside². Hun skriver, at man ved overgangen mellem skalaerne bør skifte 'karaktergivningstraditioner' ud og mange er nødt til at lægge helt nye overvejelser til grund når de for fremtiden giver karakterer. Andetsteds på UVM's hjemmeside³ skriver karakterkommissionen, at 13 skalaen ikke er kompitabel med ECTS-skalaen. Karakterkommissionen mener altså, at der skal lægges en anden vurdering til grund for karaktererne

¹ Kilde: <http://www.uvm.dk/nyheder/7b.htm?menuid=6410>

² Kilde: <http://udd.uvm.dk/200601/udd200601-03.htm?menuid=4515>

³ Kilde: <http://pub.uvm.dk/2004/karakterer/kap07.html>

på den nye skala, end den gamle skala, og at man ikke kan sammenligne 13 skalaen med ECTS-skalaen. Sidstnævnte lyder fornuftigt, da 13 skalaen som udgangspunkt er en absolut skala og 12 skalaen er en relativ skala. Så kan det virkelig undre én, at man bare konverterer gamle karakterer om til nye karakterer, altså fra 13 skala til 12 skala til ECTS, når man oplyser, at 13 skalaen og ECTS skalaen ikke hænger sammen og kriterierne for bedømmelsen er vidt forskellige. Når kriterierne for bedømmelsen er forskellige, vil konverteringen naturligvis frembringe skævheder og derfor ikke være valid.

Der er altså en række faktorer, der taler for, at de gamle karakterer ikke bare over natten kan konverteres til den nye skala.

Man kan altså kort stille følgende spørgsmål:

Er det rimeligt at en elev, der har opnået et bedre resultat end en anden, stilles dårligere end den anden som følge af konverteringen?

Er det rimeligt, at konverteringen grundet forventningen til de fremtidige karakterfordelinger, skal give igangværende studerende et lang ringere snit end fremtidige studerende?

Er det rimeligt, at man konverterer mellem to skalaer, som har vidt forskellige bedømmelseskriterier?

Er det rimeligt, at igangværende danske topstuderende som følge af konverteringen, skal fremstå som ikke topstuderende for udlandet?

Hvorfor skaber man så mange problemer for nuværende studerende, når problemet kan løses simpelt ved at køre igangværende uddannelser færdig med den gamle skala?

Såfremt man ikke ønsker at stoppe konverteringen, hvad vil man så gøre for de mange studerende, der er i gang med en videregående uddannelse både før og efter 1. september 2007, og altså bliver ramt af en skæv konvertering?

Min anmodning er nu ikke, at den nye skala ikke skal indføres. Jeg er sikker på, at den er udarbejdet af kompetente folk og har mange fordele, men min appel er, at de videregående uddannelser, der for tiden kører efter 13 skalaen får lov til at køre uddannelsen færdig med denne skala. Så kan implementeringen af den nye skala ske ved, at de nye årgange (de der starter efter 1. august 2007) på uddannelsen kører efter den nye skala. Således vil den uheldige situation hvor man så at sige 'veksler til forkert kurs' ikke opstå, således, at studerende der har arbejdet hårdt i to år (eller mere, alt afhængig af uddannelsen) for at få ca. 9 i snit, ikke pludselig fra den ene dag til den anden, sidestilles med, eller stilles ringere, end de elever der alt andet end lige må have arbejdet mindre hårdt for at få ca. 8 i snit. Nuværende studerende vil heller ikke få de samme problemer med udlandet, og de forskellige generationernes gennemsnit vil ikke skævvrides, hvis man undlader at konvertere.

Personligt har jeg så meget tillid til det danske system og de danske politikere, at jeg ikke tror deres intention har været at skabe en række problemer for igangværende studerende ved implementeringen af den nye skala. Alle disse problemer kan jo også løses ganske enkelt; ved at undgå at konvertere karaktererne på de igangværende uddannelser. Derfor håber jeg og tror på, at du vil kunne se det fornuftige i og arbejde for en lovændring, således at de igangværende videregående uddannelser kører færdig med den gamle skala, og derefter lade de nye årgange tage fat på den nye skala.

Jeg vil understrege, at dette brev ikke er skrevet ud fra et politisk motiv, men simpelthen ud fra en almindelig rimelighedsbetragtning. Jeg håber at høre fra dig.

Med venlig hilsen,
Michael Thomsen
Olaf Poulsens Vej 5a,
2920 Charlottenlund
Tlf. 2888 3135